

Μητροπολίτης πρώην Γάνου και Χώρας κυρός Αμφιλόχιος (1938 - 2026): Από το νησί της Αποκάλυψης και την Αφρική έως τον Φωτισμό της Ωκεανίας

[Πατριαρχεία](#) / [Οικουμενικό Πατριαρχείο](#)

Σπουδαίο ιεραποστολικό έργο αφήνει πίσω του ο μακαριστός Μητροπολίτης πρώην Γάνου και Χώρας κυρός Αμφιλόχιος ο οποίος διήλθε στις εσχατιές της γης για να κηρύξει τον ευαγγελικό λόγο, κατηχώντας, βαπτίζοντας και εισοδεύοντας νέες ψυχές από το “άγνωστο”, στην ελπίδα, που δεν είναι άλλη από την Εκκλησία του Χριστού.

Ο μακαριστός Ιεράρχης εξεδήμησε προς Κύριον σε ηλικία 88 ετών το βράδυ του Σαββάτου, 14 Φεβρουαρίου. Την Πέμπτη, 19 Φεβρουαρίου, η πατρώα γη της Ρόδου θα υποδεχθεί το σκήνωμά του, το οποίο θα αναπαύεται αιωνίως με τον τάφο του να αποτελεί πλέον ακόμη μια ακράδαντη Ορθόδοξη μαρτυρία ιεραποστολικής προσφοράς στη σύγχρονη εποχή.

Γεννημένος στη Ρόδο το 1938 θα γαλουχηθεί με τις αρετές της πίστης μας σε δύο ιερά τεμένη σπουδής της Ορθοδόξου παιδείας. Την Πατμιάδα Εκκλησιαστική Σχολή και την Ιερά Θεολογική Σχολή της Χάλκης. Εκεί θα γίνει το ιεραποστολικό “μπόλιασμα” το οποίο στη συνέχεια, στις αρχές της δεκαετίας του 1970 θα τον οδηγήσει αρχικά στο γεώργιον της Αφρικής. Ένα άλλο πρόσωπο το οποίο καθόρισε τον ιεραποστολικό ζήλο και την ιερατική του πορεία υπήρξε ο Όσιος Γέροντας της Πάτμου, Αμφιλόχιος Μακρής.

Άοκνος εργάτης της Ιεραποστολής στην Αφρική

Στην Αφρική εργάστηκε ως ιεραπόστολος στην Κένυα, στην Τανζανία και στο Ζαΐρ. Για την προσφορά του αυτή [ο Πάπας και Πατριάρχης Αλεξανδρείας και πάσης Αφρικής κ.κ. Θεόδωρος Β΄ τέλεσε Τρισάγιο για τη μνήμη του](#) ενθυμούμενος το κάλεσμα το οποίο είχε απευθύνει στον ίδιο πριν αρκετές δεκαετίες. “Τον πρωτογνώρισα πριν από σαράντα πέντε περίπου χρόνια στα Χανιά, δίπλα στην ευλογημένη κυρία Μαρία Κουφάκη, στο μεγάλο προσκύνημα του Αγίου Νεκταρίου. Με εκείνη την απλότητα, που έκρυβε μέσα της φλόγα Ιεραποστολής, μου είπε: “Έλα, πάτερ Θεόδωρε, στην Αφρική· έλα να βοηθήσεις την Ιεραποστολή”. Και από

τότε η ιερή μορφή του χαράχθηκε ανεξίτηλα στην καρδιά μου. Οφείλουμε τόσα πολλά στον μακαριστό Γέροντα Αμφιλόχιο. Για χρόνια υπηρέτησε με αυταπάρνηση στο Κονγκό, στο Λουμπούμπασι και στο Κολουέζι, οργώνοντας την Αφρική”, είπε ο Μακαριώτατος.

“Σεπτὲ Γέροντα Αμφιλόχιε, πορεύου εν ειρήνῃ. Σε προσμένουν χιλιάδες ψυχές που ανέπαυσε στο πετραχήλι σου. Σε προσμένουν τα αφρικανόπουλα της Ιεραποστολής, δίπλα στον Άγιο Αμφιλόχιο (Μακρή) και στον Άγιο Χρυσόστομο (Παπασαραντόπουλο). Αιωνία σου η μνήμη. Η ευγνωμοσύνη μας θα σε συνοδεύει πάντοτε”, ευχήθηκε.

Η Αδελφότητα Ορθοδόξου Εξωτερικής Ιεραποστολής στην [συλλυπητήριά ανακοίνωσή της](#) αναφέρει ότι: “Ο μακαριστός υπήρξε ταπεινός εργάτης και απλοϊκός στυλοβάτης της Ορθοδοξίας στην Αφρική. Με την ευχή του γέροντά του Αγίου Αμφιλοχίου Μακρή του εν Πάτμῳ, ακολούθησε με ζήλο τον Άγιο Χρυσόστομο Παπασαραντόπουλο στην Κένυα το έτος 1968, και στη συνέχεια διακόνησε επί χρόνια στο Κονγκό, κυρίως στον περιοχή της πόλεως Κολουέζι και σε χωριά της ζούγκλας”.

Βαριά χαρακτηρίζει την απώλεια για την Εκκλησία ενός εκλεκτού, διαπρεπούς, χαρισματικού και ικανότατου Αρχιερέως, [η διαδικτυακή σελίδα “Ιεραπόστολος”](#). “Η Ορθόδοξη Ιεραποστολή δικαίως θρηνεί τον άοκνο, ταπεινό και ακαταπόνητο εργάτη του Αμπελώνος του Κυρίου στην αφρικανική γη, που υπηρέτησε με φιλανθρωπία όλους τους ανθρώπους, δίχως διακρίσεις φυλής, θρησκείας και καταγωγής. Οφείλουμε μεγάλη ευγνωμοσύνη για το πολυσχιδές πνευματικό και κοινωνικοανθρωπιστικό έργο στις χώρες της Κένυας, της Τανζανίας και του Κονγκό, αλλά κυρίως για το φρόνημα, το ήθος και τον τρόπο ζωής που με απλότητα και με απροσποίητη ευγένεια προσέφερε”, αναφέρει.

“Φιλόθεος, φιλόχριστος και φιλακόλουθος αναλωνόταν συνεχώς για την μαρτυρία του ονόματος του Ιησού Χριστού, χωρίς να υπολογίζει κόπους, μόχθους, θυσίες, ασθένειες και κάθε είδους εμπόδια που ανέκυπταν. Στην πολυκύμαντη ιερατική του διακονία στάθηκε με ιδιαίτερο σεβασμό στον ανθρώπινο πόνο, προσφέροντας παραμυθία και συμπόνια στις χήρες, τα ορφανά και τους εμπερίστατους νεοφωτίστους αδελφούς μας στην Μαύρη Γη και στον Ειρηνικό Ωκεανό, τους οποίους πάντοτε ο Γέροντας καθοδηγούσε με την πνευματικότητά του, την αγάπη, τη σύνεση και την υπομονή”, προσθέτει.

“Αξιωμακάριστε Γέροντα Αμφιλόχιε, ο Κύριος ημών Ιησούς Χριστός ας σε αναπαύσει ως ουρανοπολίτη της βασιλείας Του και ας σε κατατάξει εν χώρα ζώντων και τόπω αναπαύσεως μετά των Αγίων και Δικαίων. Η ψυχή σου πλέον αγάλλεται κοντά στον Γέροντά σου, τον Όσιο Αμφιλόχιο Μακρή, και στον συνεχιστή σου, τον Ιεραπόστολο του Κονγκό π. Κοσμά Γρηγοριάτη. Η μνήμη σου ας

είναι αιωνία”, καταλήγει.

Ο π. Αμφιλόχιος Τσούκος και ο π. Κοσμάς Γρηγοριάτης
(ως λαϊκός) στο Κολουέζι, 23 Νοεμβρίου 1975

Φωτιστής της Ωκεανίας

Η Αδελφότητα Ορθοδόξου Εξωτερικής Ιεραποστολής τον χαρακτηρίζει ως τον φωτιστή της Ωκεανίας καθώς: *“Το 2005 χειροτονήθηκε αρχιερέας στην Ιερά Μητρόπολη Νέας Ζηλανδίας και Νήσων Ωκεανίας. Ως έμπειρος πνευματικός γεωργός φύτεψε τον πρώτο σπόρο της Ορθόδοξης πίστης σε τρεις νέες χώρες: τα Φίτζι, την Τόνγκα και τη Σαμόα. Τους τρεις πρώτους αυτόχθονες κληρικούς των Φίτζι τους χειροτόνησε στη Θεσσαλονίκη, ενώ το 2019 τιμήθηκε με την ανώτερη τιμητική διάκριση της Αδελφότητας λαμβάνοντας τον τίτλο του «Ιεραποστόλου εις τα έθνη» για όσα υπέρ τον μισό αιώνα κοπίασε στον αγρό της Εξωτερικής Ιεραποστολής. Δικαίως έχει αποκληθεί ο Φωτιστής της Ωκεανίας”.*

Για τη δράση του στη Νέα Ζηλανδία, ο Δρ. Νικόλαος Τσιρέβελος, ΕΔΙΠ στο Τμήμα Θεολογίας Α.Π.Θ. και Διδάσκων στο Πανεπιστήμιο ΛΟΓΟΣ στα Τίρανα, σε [άρθρο του στην Πεμπτουσία](#) γράφει:

“Ο Οικουμενικός Πατριάρχης Βαρθολομαίος και η Ιερά Σύνοδος του Πατριαρχείου τον εκλέγουν Μητροπολίτη Νέας Ζηλανδίας και πάσης Ωκεανίας στις 13 Οκτωβρίου του 2005. Ο ίδιος, παρά τα εξήντα επτά (67) έτη του, αποδέχεται την εκλογή και ξεκινάει με νεανική διάθεση για τον επόμενο μεγάλο σταθμό στην πλούσια ιεραποστολική του πορεία.

Ως Μητροπολίτης Νέας Ζηλανδίας έθεσε τα θεμέλια για την ανάπτυξη της νέας τοπικής εκκλησίας. Έτσι ίδρυσε ιεραποστολές στα νησιωτικά κράτη Φίτζι, Τόνγκα και Σαμόα, τα οποία επισκέπτονταν τακτικά, ακόμη και σε αντίξοες καιρικές συνθήκες και με πρωτόγονα μέσα[12]. Σε επιστολή του γράφει, ότι «αυτό τό νέο εὐαγγελικό ἄνοιγμα τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας στα νησιά αὐτά, θά ὀδηγήσει τούς ἀδελφούς μας στή σωτηρία».

Στη Μητρόπολη Νέας Ζηλανδίας ανήγειρε νέους ναούς, όπως το ναό της Αγίας Τριάδος, των Αγίων Αθανασίου και Νικολάου, ίδρυσε το Ορφανοτροφείο της Αγίας Ταβιθάς, τη στέγη απροστάτευτων γυναικών, πνευματικά κέντρα, γηροκομεία και σχολεία. Εξάλλου, οικοδόμησε μοναστήρια, όπως τις Ιερές Μονές Κοιμήσεως της Θεοτόκου και Ταξιαρχών. Τα μοναστήρια αυτά τα χαρακτήρισε ως «ένα κανδήλι

αναμμένο πάντα στη μέση του Ωκεανού· ένα αιώνιο σύμβολο θείας Λατρείας και προσευχής στα νησιά του Ειρηνικού, που άρχισαν να μαθαίνουν στο ρυθμό της Ορθοδοξίας».

Βάπτισε άθεους και ετερόδοξους, χειροτόνησε γηγενείς κληρικούς και έκειρε μοναχούς και μοναχές, ενώ δε δίστασε να αντιμετωπίσει με σθένος τις κακοδοξίες των αιρετικών. Διαρκώς τονίζει ότι «η Ιεραποστολή δεν είναι υπόθεση κοσμικής σοφίας, αλλά πίστεως “δι’ αγάπης ενεργουμένης”». Σε άλλο κήρυγμά του αναδεικνύει τη δημιουργία τοπικών εκκλησιών με γηγενή στελέχη. Έτσι επισημαίνει ότι «οι ντόπιοι βιώνουν την αληθινή ανθρωπιά της ζωής και ζουν όπως θέλει ο Θεός, δίχως να αντιστρατεύονται στους νόμους Του». Γι’ αυτό άλλωστε οι απλοί και φτωχοί ιθαγενείς, όπως επίσης και οι Έλληνες και οι Κύπριοι,

αναγνώρισαν έμπρακτα την απλότητα και το μεγαλείο του και αντίκρισαν στο πρόσωπό του έναν μεγάλο πατέρα με μια τεράστια αγκαλιά για κάθε άνθρωπο.

Τελικά το 2018, μετά από 13 χρόνια ιεραποστολικής και ποιμαντικής μέριμνας υπέβαλε την παραίτησή του, ενώ το έργο του συνεχίζει επάξια ο διάδοχός του ο νυν Μητροπολίτης Νέας Ζηλανδίας κ. Μύρων”.

Την Πέμπτη, 19 Φεβρουαρίου 2026, στις 11 το πρωί, στον Ιερό Καθεδρικό Ναό Ευαγγελισμού της Θεοτόκου στη Ρόδο θα τελεστεί η Εξόδιος Ακολουθία του μακαριστού Μητροπολίτη κυρού Αμφιλοχίου.

Το Οικουμενικό Πατριαρχείο και τον Παναγιώτατο κ.κ. Βαρθολομαίο θα εκπροσωπήσει ο Μητροπολίτης Ρόδου κ. Κύριλλος, ο οποίος και θα εκφωνήσει τον επικήδειο λόγο.

Η ταφή θα πραγματοποιηθεί στο Κοιμητήριο της Ιεράς Μονής Ταξιάρχου Μιχαήλ Θαρρίου.